

PREEK KRIJTBURG ZONDAG 27 SEPTEMBER 2020

over Matteus, 21, 28 – 32 - Gregory Brenninkmeijer SJ

Ik begrijp natuurlijk, beste mensen dat het in Amsterdam bijna onbehoorlijk is om het te zeggen, maar de aanhang van het Rotterdamse Fijenoord had altijd een clublied dat een meesterlijke samenvatting inhield van het evangelie van vandaag. Uit volle borst zongen ze daar steeds weer: "Geen woorden maar daden!" en dat is het wat we Jezus tegen de opperpriesters en oudsten van het volk horen zeggen: Geen woorden maar daden!

De vraag die Jezus hen voorlegde was heel eenvoudig. Een vader had twee zonen en hij wilde dat zij in zijn wijngaard gingen werken. Zoon nummer twee had duidelijk veel woorden: "Ja, ja, Vader, natuurlijk, ik ga er heen, komt helemaal goed! Maar hij gaat niet. De andere zoon heeft er duidelijk niet de minste zin in, maar ach, laat ik toch maar naar de wijngaard gaan als vader dat zo graag wil. Hij gaat werken. Wie heeft nu de wil van de vader gedaan? Vraagt Jezus de opperpriesters en oudsten van het volk. Natuurlijk hij die geen woorden maar daden toonde, was hun antwoord.

Gedurende heel de geschiedenis van Israël heeft God mensen geroepen om te handelen. Zij, die dat inderdaad deden zijn de grote mannen en vrouwen van de geschiedenis. Dat zijn zij die het verschil maakten. God vroeg Abraham om zijn spullen te pakken, land en familie achter te laten en op zoek te gaan naar het land dat God voor hem bestemd had. En Abraham deed het. Hij ging niet met God in debat, maar deed wat God van hem vroeg. En zo werd Hij de vader van de gelovigen en zo begon de geschiedenis van Israël.

Mozes hoedde de schapen van zijn schoonvader toen God hem vroeg om dat veilige leven op te geven en zijn volk te bevrijden uit de macht en slavernij bij de Farao in Egypte. Mozes had een hele reeks redenen waarom hij zich niet geschikt achtte voor die opdracht. Maar God zei vanuit het brandende braambos: Schei uit met dat gepraat, doe het nu maar. En Mozes heeft zijn volk weggeleid uit Egypte en door de woestijn naar het beloofde land gebracht.

Beroemd is de geschiedenis van de profeet Jona. God wilde dat hij naar Niniveh zou gaan om die stad haar naderende ondergang aan te kondigen. Geen prettige opdracht, en Jona sloeg op de vlucht, weg van God. Er was een geweldige storm en een reusachtige vis voor nodig om Jona weer terug te brengen bij God. Nu werd er niet gepraat, maar Jona begon aan zijn opdracht. En door zijn profetie over de stad werd Niniveh van de ondergang gered.

Johannes de Doper had geen bijzondere aanmaning nodig. Hij begreep Gods zending en preekte een doopsel van bekering. Keer om, keer terug van uw kwalijke praktijken en doe gerechtigheid, want het koninkrijk van God is nabij! Het gewone volk, de tollenaars en zondaars luisterden naar hem en lieten zich dopen. Maar de opperpriesters en oudsten van het volk, die zagen wat er gebeurde, vonden bekering of doopsel niet nodig. Zij overlegden onder elkaar wat dat koninkrijk van God wel mocht betekenen en welke bevoorrechte plaats zij daar dan wel zouden bekleden. Men vertelde Jezus nu het verhaal over die vader met zijn twee zonen, misschien dat ze het nu zouden begrijpen, dat God hun woorden zat was en eindelijk hoopte op daden.

Dit evangelie kan natuurlijk alleen maar voor ons interessant zijn als Jezus niet alleen de opperpriesters en oudsten van zijn volk met dit verhaal aanspreekt. Als Hij hoopt dat ook wij op zijn vraag antwoord willen geven en ons voorstellen die zoon of dochter van die vader te zijn. De vader in dat verhaal van Jezus in zijn Vader, God, de Schepper van hemel en aarde. Zijn zonen en dochters zijn wij, allen die naar Jezus luisterden of zijn woorden horen via de evangelies. Die Vader vraagt ons te gaan werken in zijn wijngaard, dat wil zeggen in de wereld rondom ons en tussen de mensen die zonder uitzondering zijn volk zijn. We zouden ons dat heel concreet moeten voorstellen. God komt naar mij toe met de vraag: Wil jij een van mijn medewerkers zijn? Je energie steken in het welzijn van mijn schepping in de breedste zin van het woord? Er is altijd werk genoeg. Stel het je maar voor.....

Nu zitten we midden in de corona-crisis. Wat kun jij doen om zelf veilig te blijven en om te voorkomen dat jij anderen besmet? Wat kun jij doen om de problemen van anderen wat draaglijker te maken? En denk maar eens aan die andere dreiging: de klimaatverandering en het welzijn van ons gezamenlijk huis. Wat kan ik daarvoor doen? Wat zou God, die we meerdere keren per dag als 'Onze Vader' aanspreken, wat zou Hij willen dat ik deed voor ons milieu? Zoveel kwesties rammelen aan de deur van ons geweten. Bijvoorbeeld al die medemensen die anders zijn dan ik. God vraagt mij om te zien naar mijn broeders en zusters, zelfs als zij niet tot mijn kring behoren. Hoe sta ik in die lastige kwestie van ras en aard en andersheid?

God weet natuurlijk heel goed dat we niet alles kunnen doen. Maar Hij houdt niet op te vragen. Hij heeft immers iedereen nodig. Want iedereen heeft naasten en dierbaren, die allemaal aandacht en liefde en zorg nodig hebben. Die jou nodig hebben en mij. De vraag is helder: Wat is mijn reactie? Goddank zijn er veel, heel veel edelmoedige mensen, die de uitdaging oppakken en actief worden. Ik sta stom verbaasd als ik zie wat mensen bereid zijn voor anderen te doen, of voor een doel dat hen ter harte gaat. Dat zijn de heiligen, de helden van onze dagen en het zijn er veel, goddank! En de Vader herkent in hen zijn zonen en dochters.

Maar van de andere kant zijn er velen die hun ogen en oren sluiten voor de noden van hun medemensen. Die enkel zorgen voor hun eigen welzijn en voordeel. Als je de krant leest kom je ze tegen achter ieder conflict, ieder smerig zaakje, elke ramp, ieder onoplosbaar probleem. Dat zijn niet onze vrienden, maar wie zijn wij om over hen te oordelen. Hoe reageer ik als ik de nood en de pijn van mijn medemensen zie, van onze samenleving, van ons gemeenschappelijk huis? Hebben we de mond vol heldere meningen en sterke ideeën, maar worden we eerder terughoudend als het raakt aan ons prettige bestaan? Ik denk dat er iets van beide zonen in velen van ons huist, zeker in mij. Altijd weer volop goede bedoelingen maar niet zo royaal in engagement. En toch, als we verschil willen maken voor het welzijn van onze wereld en de mensheid dan mag die yell van Fijenoord best hard in onze harten klinken: "Geen woorden, maar daden!" Amen.